

God samhällsvetenskap

Kommunal ekonomi och politik går nu in på sitt fjärde år. Vi konstaterar med stor tillfredsställelse att intresset för tidskriften är stort såväl vad gäller antalet prenumeranter som inkomna bidrag för bedömning och eventuell publicering. Vi noterar tacksamt också fortsatt finansiellt stöd för utgivningen från TietoEnator och Komrev.

Tidskriften har som bekant sina rötter inom två vetenskapliga discipliner; statsvetenskap och företagsekonomi. Inkomna och publicerade uppsatser har också sin utgångspunkt i kommunforskning bedriven av statsvetare och företagsekonomer och tidskriften har blivit ett sätt att sprida forskningsresultat från kommunforskningen inom dessa båda discipliner. Samtidigt som tidskriften tydligt har sin utgångspunkt i två discipliner noterar vi att många bidrag är svåra att enkelt knyta till en viss disciplin utan har tydliga inslag av flervetenskaplighet. De handlar om kommunal ekonomi och politik och inte det ena eller det andra.

God samhällsvetenskaplig forskning förutsätter att forskaren har en djup förståelse för samhällets komplexitet. Kunskaper om historik, utvecklingsförlopp och institutionella förhållanden för och inom de samhällsorganisationer som studeras bildar basen för formulering av forskningsproblem samt tolkning och analys av genomförda studier. En strävan efter att skapa helhetssyn och att studera individer och organisationer i sitt sammanhang är väsentligt. Det är inte möjligt att enskilda fenomen lyfts ur sitt sammanhang om viktiga resultat ska komma fram. Dessa förutsättningar för och krav på god forskning gör samhällsvetenskap så mycket mer komplicerad att utöva än all annan slags forskning. Det är glädjande att som redaktörer kunna publicera uppsatser som bygger på en sådan grundläggande förståelse för samhällsfenomen och de förutsättningar som gäller och som har en rik referensram som utgångspunkt för analys och tolkning.

Vi har i tidigare förord till *Kommunal ekonomi och politik* efterlyst studier där effekter av organisatoriska reformer och nya principer för styrning behandlas. I detta nummer av tidskriften återfinns två sådana uppsatser. Lars Norén har stude-

rat effekter av etablering av marknad för personlig assistans som är en följd av lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade. Lagen som trädde i kraft 1994 ger vårdtagaren ett stort inflytande över verksamheten och har inneburit att ett flertal fristående utförare har vuxit fram. I rapporten behandlas förutsättningar för den nu etablerade assistentmarknaden och varför en valfrihet av god kvalitet förefaller ha åstadkommit. Det finns en valfrihet för brukarna mellan olika alternativ som skiljer sig ur kvalitetssynpunkt. Denna situation är dock inte oproblematisk. Hur och varför behandlas i uppsatsen.

Roland Almqvist behandlar i sin uppsats effekter av en styrmodell som är en del av företeelsen New Public Management. Modellen behandlas dels som princip, dels som teknik. Styrmodellen benämns "management by contract" och enligt författaren har kontraktet blivit ett slags metafor för den förändring av styrningen som skett under senare år inom den offentliga sektorn och som enligt en del bedömare har inneburit ett paradigmskifte i styrningen av offentlig förvaltning. I uppsatsen beskrivs först argument bakom den nya företeelsen. Därefter behandlas hur idén utformats i praktiken och hur parterna bakom upprättade kontrakt, beställare och utförare, har behandlat kvalitetsfrågor vid tillämpning av modellen. Den genomförda studien visar på svårigheter med att förankra koncept och idéer i praktiken. Något paradigmskifte är det inte frågan om. I det avslutande avsnittet ställs frågan om det handlar om ett permanent misslyckande eller om det är en ritual som ändå har vissa positiva sidoeffekter.

Utifrån studier av fyra stora norska kommuner söker Terje Hagen, författare till uppsatsen "Finanser och ekonomistyrning i norska storbyar" förklaringar till vad som påverkar ekonomistyrningen i storstäder. Orsaker till skillnader i ekonomistyrningen är i fokus. Som förklaringsfaktorer bakom kommunernas förmåga att anpassa ekonomin till nya förutsättningar prövas såväl externa som interna faktorer. Studien visar att faktorer som kommunerna inte äger kontroll över i hög grad påverkar. Förändringar i kommunernas intäkter fungerar som chocker som kommunerna måste anpassa sig till. Av stor betydelse för förmågan till anpassning har också den politiska ledningens styrka. Uppsatsen avslutas med en problematisering av framkomna resultat.

I detta nummer av Kommunal ekonomi och politik finner du också en redogörelse för ett nyligen genomfört nordiskt forskarmöte. I korthet återges innehållet i samtliga framlagda uppsatser presenterade vid forskarmötet. En bokrecension avslutar tidskriften.

Vi vill till sist hälsa dig välkommen med bidrag till tidskriften. Alla typer av synpunkter på tidskriften är också välkomna. Vår bedömning är att Kommunal ekonomi och politik är etablerad och förutsättningar finns för att utveckla tidskriften och öka dess betydelse som forum för publicering och spridning av viktiga forskningsresultat.

Björn Brorström och Henry Bäck